

LAUSUNTO 24.4.2018

Aineopettajaliitto AOL ry

Eduskunta

SiV@eduskunta.fi

Asia: AOL:n lausunto, HE 41/2018 vp

Viite: Kirjallinen asiantuntijalausunto

Laadukkaan ja yleissivistävän lukion kehittäminen on tärkeää, ja uusi laki tarpeellinen

Aineopettajaliitto AOL ry kannattaa lukiokoulutuksen monipuolista kehittämistä ja vahvistamista. Myös opiskelijoiden laaja-alaisen osaamisen kehittäminen on tärkeää. Kehitystyössä tulee säilyttää Suomen koululaitoksen vahvuudet ja ajanmukaistaa säädöksiä siten, että opiskelijoille jatkossakin taataan laadukas yleissivistävä toisen asteen koulutus.

Suomalaisen koululaitoksen vahvuudeksi on tutkimuksellisestikin todettu eri oppiaineiden pätevät aineenopettajat. Lukiokoulutus on vaativaa, joten ilman opettajan syvällistä pedagogiikan osaamista ja aineenhallintaa opiskelijan jatko-opintokelpoisuus heikkenee.

Alueellinen tasa-arvo

Koulutuksen alueellisen tasa-arvon takaamiseksi on ensiarvoisen tärkeää säilyttää kattava lukioverkosto. Lukiokoulutuksen suurin haaste on riittämätön rahoitus. Lukiokoulutukseen kohdistetut leikkaukset ovat saattaneet koulutuksenjärjestäjät eriarvoiseen asemaan. Tämä vaikuttaa siihen, että ryhmäkoot ovat kasvaneet ja valinnaisuus supistunut.

On tärkeää pitää huolta lukiokoulutuksen rahoituksesta, jotta lukio säilyy edelleen opiskelijan lähikouluna, jolloin lukiota voidaan käyttää kotoa käsi. Tämä mahdollistaa opiskelun riippumatta vanhempien varallisuudesta.

Opiskelijoiden hyvinvointi

Lukiolaisten uupuminen ja tuen tarve on kasvanut. Erinomaisena nähdään lain tavoitteena oleva lukiolaisten hyvinvoinnin edistäminen, heille annettavan opiskeluun liittyvän henkilökohtaisen tuen lisääminen sekä jatko-opintoihin siirtymisen sujuvoittaminen.

Opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelun kannalta on erinomainen asia, että lakiesitys tuo lukiolaisille oikeuden henkilökohtaiseen opintojen ohjaukseen ja erityisopetukseen. On tärkeää, että näitä tehtäviä hoitavat kelpoiset opinto-ohjaajat ja erityisopettajat. Lukionsa jo päättäneet saavat oikeuden saada ohjausta opintojen päättymisen jälkeen vuoden ajan, jolleivät ole saaneet jatko-opintopaikkaa. Järkevää on, että tuota ohjausta antaa oman lukion opinto-ohjaaja, jolla on tarvittava opiskelijan tuntemus ja osaaminen. Tämän resurssointi on huomioitava lakiuudistuksen yhteydessä. Monissa lukioissa ongelmana on, että opinto-ohjaajilla on liian monta ohjattavaa, että sopiva ohjattavien määrä lukiossa on enintään 200 opiskelijaa opinto-ohjaajaa kohden.

Oikeus monipuolisiin opintoihin

Lukiodiplomien maininta lukiolakiluonnoksessa on hyvä asia. Tämä mahdollistaa niiden kehittämisen valtakunnallisesti osaksi kaikkien lukioden tarjontaa, sillä lukiokoulutuksen tarkoituksena on valmentaa opiskelijoita kaikkiin korkeakouluopintoihin, niin tiede- kuin taideoppilaitoksiin. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, näiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot, korkeakouluyhteistyö ja kansainvälistyminen ovat kannatettavia tavoitteita, joiden toteutuminen olisi konkretisoitava myös lukioden taloudellisessa resursoinnissa, jotta lukiot voivat toteuttaa tehtävänsä yhtä laadukkaasti ja tuloksellisesti kuin tähänkin asti.

Korkeakouluyhteistyö ja kansainvälistyminen

Opiskelijalla on oltava opintojensa aikana mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan ja suorittaa osa lukiokoulutuksen oppimäärästään yhdessä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. Tämä tulisi kuitenkin kirjata lukiolakiin opiskelijan oikeudeksi ja mahdollisuudeksi eikä velvoitteeksi lukioille. Lukioden valtakunnallisesti erilaiset toimintamahdollisuudet tulee ottaa huomioon, sillä eri lukioilla on erilaiset mahdollisuudet yhteistyön toteuttamiseen niin alueelliselta kuin taloudelliseltakin kannalta. Korkeakouluyhteistyö tulee olla myös muuta kuin verkko- tai etäopintoja. Koulutuksen järjestäjien yhteistyö myös perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja työ- sekä elinkeinoelämän toimijoiden kanssa on kannatettavaa, mutta sitäkin tulee resursoida huomioiden valtakunnallisesti erilaiset yhteistyön toimintaedellytykset.

Maltillinen ylioppilaskokeen uusintaoikeus

AOL kannattaa Gaudeamus Igitur - työryhmän esitystä ylioppilaskokeen uusimismahdollisuuksien maltillisesta lisäämisestä: hylätyn kokeen voisi uusia kolme kertaa ja hyväksytyn kokeen kaksi kertaa. Emme näe, että kansallisesti tai koulutusjärjestelmän kannalta olisi hyötyä rajattomasta uusimismahdollisuudesta. Tällainen ei ole myöskään pedagogisesti mielekäs vaihtoehto: on hyvä, että ylioppilastutkintoon osallistuva valmistautuu kokeeseen. Velvollisuus vastaanottaa ylioppilaskoe voidaan säätää vain sille koulutuksen järjestäjälle, jonka oppilaitoksessa henkilö on suorittanut ylioppilaskokeen. Muu vaihtoehtoinen koepaikka olisi mahdollinen vain ko. koulutuksenjärjestäjän suostumuksella

Lopuksi

AOL kannattaa uuden lukiolain säätämistä, mutta esitämme, että ylioppilastutkinnon järjestämisestä koskevan lakiesityksen § 6 a:n kohtaa tehtäisiin muutos, jossa hyväksytyn kokeen uusimista rajoitettaisiin.

Uudistusten toteutuminen vie aikaa jo senkin vuoksi, että niiden toteuttajien tulee sisäistää ne kunnolla käytänteisiinsä. Lukioissa parhaillaan meneillään olevat monet uudistukset työllistävät niin opiskelijoita ja opettajia kuin koulutuksen järjestäjiä monin tavoin. On pidettävä siitä, että näin merkittävä uudistus voidaan toteuttaa huolellisesti ja kiireettömästi.

Aineopettajaliitto ry

Anneli Rantamäki
puheenjohtaja

Kari Jukarainen
varapuheenjohtaja